

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ในโรงเรียนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ทั้งจากประสบการณ์ตรงจากการทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กประเภทนี้ จากการสัมภาษณ์และสนทนากับผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัย นำมาประมวลเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะให้เลือกตอบ และเติมข้อความลงในช่องว่าง ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไป และลักษณะเฉพาะด้านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน และวิธีการให้ความช่วยเหลือ ความต้องการความรู้ของบุคลากรและอื่น ๆ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบว่า เห็นด้วย ไม่แน่ใจ หรือไม่เห็นด้วย และเติมข้อความลงในช่องว่าง ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ในแง่ของการจัดการเรียนการสอน (หลักสูตร อุปกรณ์ ฯลฯ) สถานที่ บุคลากร การติดต่อขอความช่วยเหลือ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน นำไปทดลองใช้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ประชากรเป็นผู้บริหารระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2529 และครูที่ปฏิบัติงานสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2529 จากโรงเรียนประถมศึกษาใน

กรุงเทพมหานครทั้ง 5 สังกัด คือ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมการฝึกหัดครู และ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 932 โรง สุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา โดยใช้อัตราส่วน 36 : 125 : 120 : 2 : 3 ตามลำดับ ได้จำนวน 286 โรง คิดเป็นจำนวนผู้บริหารโรงละ 1 คน ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร 286 คน ได้จำนวนตัวอย่างประชากรที่เป็นครูจำนวน 858 คน คิดเป็นอัตราส่วนกับผู้บริหารโรงเรียนเดียวกัน 3 : 1 โดยแบ่งตามระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2, 3 - 4, และ 5 - 6 ระดับละ 1 คน คิดเป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 1,144 คน

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตัวเองและส่งทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและตรวจแล้วว่าสมบูรณ์ 1,020 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.16 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เสนอในรูปตาราง และความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ครูและผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 1,020 ในจำนวนนี้ เป็นหญิงมากกว่าชาย และผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 49.61 มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี และ 56 ปี ขึ้นไป มีจำนวนน้อยมากใกล้เคียงกัน

วุฒิทางการศึกษาของผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 78.82 จบปริญญาตรี วุฒินั้น ๆ กระจายกันในอัตราส่วนที่ไม่แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหาร ครูระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 คิดเป็นอัตราส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 25 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานส่วนมากจะมีอายุการทำงานมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 65.10 สำหรับผู้ที่มีอายุการทำงานไม่เกิน 1 ปี มีเพียง 23 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25 และอยู่ในตำแหน่งครูทุกคน

ครูและผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านมาก่อนร้อยละ 67.25 และร้อยละ 71.86 ไม่เคยมีประสบการณ์

เกี่ยวกับการเข้ารับการอบรมเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนการสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไป และลักษณะบกพร่องเฉพาะด้านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน สรุปได้ว่า ครูและผู้บริหารร้อยละ 41.31 เข้าใจว่านักเรียนมีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน หมายถึงเด็กเรียนช้า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงกันใน เรื่องของการแยกนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านออกจากกลุ่มนักเรียนปกติได้ทันทีที่พบเห็น เพราะจะมีลักษณะพิเศษให้รู้ได้ คือ ร้อยละ 37.84 เห็นว่าสามารถแยกได้ ส่วนอีกร้อยละ 30.39 เห็นว่าไม่สามารถแยกได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าควรแยกนักเรียนกลุ่มนี้เข้ากลุ่มเด็กประเภทเรียนช้า และสามารถแยกออกจากกลุ่มนักเรียนปกติได้ทันทีที่พบเห็น เพราะจะมีลักษณะพิเศษให้รู้ได้ ดังนั้นจึงเห็นว่าควรแยกนักเรียนกลุ่มนี้เข้ากลุ่มเด็กพิเศษประเภทเรียนช้า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นพ้องกันว่า ความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านมีปัญหามาเนื่องจากวุฒิภาวะเจริญล่าช้า การขาดความเอาใจใส่จากครอบครัวมากที่สุด และรองลงมาคิดว่าเป็นเพราะความบกพร่องทางประสาทการรับรู้ในสมองส่วนกลาง ลักษณะโดยทั่วไปที่พบ คือ นักเรียนกลุ่มนี้จะมีระดับปัญญาใกล้เคียงปกติ แต่สัมฤทธิ์ผลในการเรียนต่ำในวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.86 เห็นว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเด็กชายหรือเด็กหญิง ที่จะมีปัญหาความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ในด้านสาเหตุของความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 36.94 เห็นว่าไม่สามารถระบุสาเหตุที่แน่นอนได้ แต่ยังมีร้อยละ 20.66 และร้อยละ 17.46 ที่เห็นว่าน่าจะมีสาเหตุจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรมและอุบัติเหตุขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอด หรือหลังคลอด

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบกพร่องเฉพาะด้านคือ การรับรู้และความจำ การอ่าน คณิตศาสตร์ การเขียน ภาษาและการพูด และปัญหาพฤติกรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับลักษณะบกพร่องทุกข้อ ยกเว้นลักษณะบกพร่องด้านการรับรู้และความจำในข้อ "หยุดทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทันทีทันใดไม่ได้" คำตอบกระจายระหว่างเห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย ในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน และลักษณะบกพร่องด้านการเขียนในข้อ "ไม่แน่ใจว่าถนัดมือซ้ายหรือมือขวา" ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.53

จากประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านส่วนใหญ่จะมีปัญหาบกพร่องด้าน การอ่านมากที่สุด รองลงไปคือการเขียน คณิตศาสตร์

ความสนใจและความจำ ภาษาและการพูด และ ความคิดชั้นนามธรรม ตามลำดับ

ความคิดเห็นในภาวให้ความช่วยเหลือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นตรงกันว่า ควรเป็นความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่ครูผู้สอนจะเป็นบุคคลที่เหมาะสมที่สุดใน การ ระบุปัญหาของเด็ก และเห็นว่าในฐานะของโรงเรียนสามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยการ จัดให้ เรียนร่วมอยู่ในโรงเรียน ในชั้น เรียนปกติแต่มีห้องเสริมวิชาการหรือห้องสอนซ่อมเสริม หรือโครงการอื่น ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือเฉพาะรายเป็นบางเวลา และผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เห็นว่าครูและผู้บริหารในปัจจุบันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหานัก เรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านอย่างถูกต้องและทั่วถึง และอยู่ระหว่างดำเนินการช่วยเหลือ ด้วยการให้ความเอาใจใส่และช่วยเหลือเป็นพิเศษ จัดสอนซ่อมเสริมให้ทั้งรายบุคคลและราย วิชา บางโรงเรียนได้มีการจัดชั้น เรียนพิเศษแยกนักเรียนตามระดับความสามารถ นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มพูนความรู้ให้ครูผู้สอน สนับสนุนให้เข้ารับการอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้ เพื่อการช่วยเหลือนัก เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการ เรียนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ครูและผู้บริหารผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 96.18 ยัง ต้องการให้มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในปัญหาเกี่ยวข้องกับนัก เรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนเฉพาะด้าน และเห็นว่าควรเสนอในรูปแบบการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ มากที่สุด รองลงมาคือ ให้มีการจัดอบรมครูปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูและผู้บริหาร ผู้ตอบแบบสอบถาม ในภาวให้ความช่วยเหลือให้นัก เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ในแง่ของการจัด การเรียนการสอน สถานที่ บุคลากร การติดต่อขอความช่วยเหลือและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่ง ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาและวิธีการแก้ไขที่คล้ายคลึงกัน ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่น่าสนใจ อาทิ ควรมีสุนัข หรือ หน่วยงาน หรือคลินิกเด็ก เรียนซ้ำ หรือเด็กที่มีปัญหาบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ซึ่งจะมี ผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ประจำอยู่เพื่อการทดสอบ วินิจฉัย วางแผนการจัดการเรียน การสอน ประเมินผลและอื่น ๆ หรือทุกโรงเรียนควรมีครูที่ผ่านการอบรมและมีความรู้โดยตรง เกี่ยวกับปัญหาบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ทำงานประสานกับครูประจำชั้น ทั้งนี้เพื่อการ ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างตรงกับปัญหามากที่สุด และยังเป็นภาระล้นตัวของครูประจำชั้น ซึ่ง บางครั้งช่วยเหลือเด็กไม่ได้เต็มที่เพราะงานที่รับผิดชอบมีมากเกินไป เป็นต้น

อภิปรายผล

จากข้อมูลที่ได้มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยนี้พบว่าครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันส่วนใหญ่ร้อยละ 67.25 ไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียน เฉพาะด้านมาก่อน และอีกร้อยละ 32.75 เคยมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนประเภทนี้มาก่อน โดยมีแหล่งความรู้สำคัญคือ จากประสบการณ์การสอน และจากหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ นอกจากนี้เป็นความรู้ตั้งแต่ยังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัย

เป็นที่น่าสังเกตว่าในประเทศไทย เริ่มให้ความสนใจปัญหาของเด็กประเภทนี้อย่างจริงจังในระยะไม่เกิน 10 ปี โดยหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ได้จัดอบรมครูการศึกษาพิเศษ และได้มีการเสนอขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน เป็นครั้งแรก (กรมสามัญศึกษา 2523, อัครสำเนา) แต่ผู้บริหารและครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 65.10 เพราะฉะนั้นความรู้ที่ได้จากวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษดังกล่าว อาจจะมีให้กล่าวถึงปัญหาความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านอย่างเฉพาะเจาะจงเช่นในปัจจุบัน อาจกล่าวรวมอยู่ในประเภทเด็ก เรียนช้า และเด็กพิการประเภทอื่น ๆ ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งเข้าใจคลาดเคลื่อนไปบ้าง เช่น เห็นว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านควรได้รับอุปการะที่พอเพียง เช่น หูฟัง แก้วอึดเซ็น หรือทางโรงเรียนควรได้มีการปรับทางลาดเพื่อให้ความสะดวกแก่นักเรียน เป็นต้น

ด้วยเหตุผลเดียวกัน วงการศึกษาในประเทศไทยเราเริ่มตระหนักถึงการแก้ไข ปัญหาความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน จึงจัดให้มีการอบรมผู้ปฏิบัติงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันปัญหานี้มากขึ้นในระยะ 5 - 6 ปี ที่ผ่านมา แต่ยังไม่แพร่หลายและทั่วถึง ทำให้ผู้บริหารและครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 71.86 ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเข้ารับการอบรมเพื่อให้ความช่วยเหลือด้าน การเรียนการสอนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันปัญหามบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ร้อยละ 28.14 เคยเข้ารับการอบรม ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดขึ้น อาทิ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

สหพันธ์โรงเรียนราษฎร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
โรงเรียนวัดธาตุทอง โรงเรียนวัดหัวลำโพง ศูนย์สุขวิทยาจิต สหทัยมูลนิธิ (สถาบันแสงสว่าง)
เป็นต้น

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียน เฉพาะด้าน

จากผลของการแจกแจงความถี่และคิดค่าร้อยละ พบว่าครูและผู้บริหารเห็นว่า
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านหมายความว่าเด็กเรียนช้า เป็นส่วนใหญ่
และเห็นว่าเป็นเด็กที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าคาดหวังเป็นอันดับรองลงมา ที่เหลือเห็นว่าน่าจะเป็น
เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้ และเด็กที่ขาดโอกาสทางการเรียน เพราะสภาพด้อย
ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา (2525 : 3) ได้ให้ความหมายของเด็ก
เรียนช้าไว้ว่า หมายถึง เด็กที่มีความสามารถในการเรียนล่าช้ากว่าเด็กปกติ และมีความต้องการ
ในการเรียนในรูปแบบของการศึกษาพิเศษเต็มเวลา หรือบางเวลาในชั้นพิเศษ ในโรงเรียนปกติ
เด็กเหล่านี้จะมีระดับเชาว์ปัญญา (I.Q) 75 - 90 ซึ่งขาดทักษะในการเรียนรู้ หรือมีความ
บกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อย จากคำจำกัดความดังกล่าว จึงทำให้มีผู้ตอบแบบสอบถาม
ถึงร้อยละ 41.31 เข้าใจว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน คือ เด็กเรียนช้า
หรือเด็กที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าความคาดหวังแต่ยังสามารถเรียนอยู่ในโรงเรียนปกติได้

ต่อความคิดเห็นที่ว่า เราสามารถแยกนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน
ออกจากกลุ่มนักเรียนได้ทันทีที่พบเห็นเพราะมีลักษณะพิเศษให้รู้ได้ มีผู้เห็นด้วยมากที่สุดคือร้อยละ
37.84 แต่มีผู้แสดงความไม่แน่ใจในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 30.39 ผู้ไม่เห็นด้วย
มีร้อยละ 28.14 อภิปรายผลได้ว่า ผู้ที่เห็นด้วยอาจเข้าใจว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทาง
การเรียนเฉพาะด้าน หมายถึง เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อนระดับเรียนได้ หรือแม้แต่เด็กที่ขาด
โอกาสทางการเรียนเพราะสภาพด้อยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เด็กเหล่านี้เรา
สามารถสังเกตรูปร่าง หน้าตา ตลอดจนภาษาพูดและสภาพด้อยต่าง ๆ ว่าแตกต่างจากเด็กทั่วไป
ได้ค่อนข้างชัดเจน หากแต่ สุปราณี สนธิรัตน์ (2529 : 254) กล่าวว่า "ครูมักจะเกิดความ
กับข้องใจเพราะในสถานการณ์ที่เด็กส่วนใหญ่เรียนรู้ได้ แต่เด็กเรียนไม่ได้ซึ่งไม่ได้มีความผิดปกติ
ทางกาย ไม่มีปัญหาทางอารมณ์ หรือไม่ได้เป็นปัญญาอ่อน กลับเรียนไม่ได้ . . ." และ

ครูกแชงค์ (Cruickshank 1977 : 24) บรรยายไว้ว่า "เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านส่วนมากจะเป็นเด็กหน้าตาดี บุคลิกดี มีน้อยมากที่มีความพิการให้เห็นได้ทางร่างกาย . . ."

การจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นพ้องกันว่าควรจัดเข้ากลุ่มเด็กเรียนช้า อาจเป็นเพราะเห็นว่าเป็นเด็กประเภทเดียวกัน มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำไม่แตกต่างกัน ควรจัดรวมไว้ด้วยกัน เพื่อสะดวกในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดสอนซ่อมเสริม และเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 31.76 ซึ่งเป็นจำนวนค่อนข้างมากไม่เห็นด้วยกับการจัดเข้ากลุ่มเด็กพิเศษประเภทเรียนช้า โดยให้เหตุผลไว้ในช่องอื่น ๆ ว่าไม่ควรแยกเด็กออกจากกลุ่มเด็กปกติเพราะจะทำให้เด็กเกิดปมด้อยขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ท้อแท้และไม่พยายามเรียนในที่สุด นอกจากนี้ยังเสนอว่า อาจจะทำให้เข้ากลุ่มเด็กเรียนช้าในระยะแรกหรือเพียงระยะเดียว พอเด็กเริ่มมีพัฒนาการดีขึ้นก็ให้แยกกลับมาเรียนกับกลุ่มปกติ การแสดงความคิดเห็นเช่นนี้จะสอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสภาพการเรียนการสอนสำหรับเด็กประเภทนี้ในตอนท้ายของแบบสอบถาม

ผู้บริหารและครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน น่าจะมีปัญหาสืบเนื่องมาจากวุฒิภาวะเจริญล่าช้า และ ความบกพร่องของประสาทการรับรู้ในสมองส่วนกลาง ซึ่งความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวว่ามีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านมักจะสืบเนื่องมาจากปัญหาวุฒิภาวะเจริญล่าช้า (Maturational delay, Maturational lag) ในระบบประสาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบประสาทส่วนกลาง หรือ central nervous system (Gold stien and Myers 1980 : 119 - 132 อ้างถึงใน Houck 1984 : 60) นอกจากนี้ ฮุก (Houck 1984 : 60 - 61) ยังได้สรุปถึงกลุ่มอาการบกพร่องทางการเรียนที่มีผลเนื่องมาจากการขาดวุฒิภาวะ หรือวุฒิภาวะเจริญล่าช้า ไว้ดังนี้

1. วุฒิภาวะในเรื่องทักษะต่าง ๆ จะเจริญล่าช้า ไม่สมวัย โดยเฉพาะการอ่าน
2. พัฒนาการที่เกี่ยวกับทักษะการเคลื่อนไหว (Motor skills) ค่อนข้างช้า
3. ระดับสติปัญญา กับ ระดับความสามารถที่แสดงออกแตกต่างกัน
4. มีปัญหาเรื่องการเห็น และการเคลื่อนไหว (Visual - motor problem)
5. มีความถนัด ช้า - ชวา สลับไปสลับมา

6. วุฒิภาวะทั่วไปไม่สมวัย ซึ่งพบมากในเพศชาย

ข้อที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ ความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน มีปัญหาสืบเนื่องมาจากการขาดความเอาใจใส่จากครอบครัว มีผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย ถึง 856 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.87 โดยเพิ่มเติมว่า สภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันทำให้พ่อแม่มีเวลาอยู่กับลูกน้อยมาก ลูกไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนและความประพฤติมากพอ ยิ่งถ้าเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน เด็กจะขาดกำลังใจและไม่เห็นความสำคัญของการเรียนอีกต่อไป ในครอบครัวที่ยากจนพ่อแม่ต้องทำงานนอกบ้าน ลูกต้องรับภาระช่วยดูแลบ้าน บางครั้งเด็กต้องทำงานรับจ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ อีกด้วย บางครั้งครูจะสอนพิเศษซ่อมเสริมให้ แต่เด็กไม่มีเวลา ต้องรีบกลับไปช่วยที่บ้าน บางครอบครัวมีเวลาอยู่ลูกบ้าง หากแต่พ่อแม่จบการศึกษาต่ำมากหรือไม่ได้เรียนหนังสือเลยทำให้สอนลูกไม่ได้ เด็กขาดแรงจูงใจไม่เรียน หรือแม้แต่ในครอบครัวที่ฐานะค่อนข้างดี หรือปานกลาง เด็กก็ขาดความเอาใจใส่จากพ่อแม่ พ่อแม่ไม่เคยถามหรือตรวจ ระเบียบนักเรียน ไม่เคยเขียนตอบสมุดพัฒนาการการเรียนที่ทางโรงเรียนส่งให้ ไม่ให้ความร่วมมือเมื่อทางโรงเรียนขอพบผู้ปกครอง เป็นต้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านอีกประการ คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่านักเรียนประเภทนี้มีระดับสติปัญญาใกล้เคียงปกติ แต่สัมฤทธิ์ผลในการเรียนต่ำในวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายวิชา คิดเป็นร้อยละ 45.84 และเห็นว่าต้องมีความบกพร่องในกระบวนการรับรู้ทางจิตวิทยาในด้านใดด้านหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด คิดเป็นร้อยละ 26.39 และความคิดเห็นอีกร้อยละ 16.36 เห็นว่านักเรียนประเภทนี้จะต้องมีความพิการทางร่างกาย หรือประสาทสัมผัสอื่น ๆ เช่น พิการแขนขา ตาบอด หูหนวก เป็นต้น ซึ่งได้อภิปรายไว้ในตอนต้นว่า อาจเป็นความเข้าใจที่ว่าเพราะร่างกายไม่สมบูรณ์จึงทำให้สัมฤทธิ์ผลในการเรียนต่ำในบางวิชาด้วยสภาพร่างกายไม่เอื้อ ความเข้าใจเช่นนี้ยังไม่ตรงกับทฤษฎีในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากที่นักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงลักษณะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านไว้ดังนี้

สุปราณี สนธิรัตน์ (2529 : 254, 256) กล่าวว่า "เด็กอาจจะคำนวณเก่ง แต่ไม่สามารถอ่านค่าง่าย ๆ จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบทางสติปัญญาพบว่าจะมีคะแนนเท่ากับเด็กปกติ หรือฉลาด แต่มีความขัดแย้งระหว่างผลการเรียน และระดับสติปัญญา ความผิดปกติที่พบบ่อยจะเป็นเรื่องความคิดรวบยอด การจำ การพูด ภาษา การรับรู้ การอ่าน การเขียน

การสะกด เลขคณิต และความสามารถอื่น ๆ . . ."

เบญจา ชลธารันท์ (2529 : 23) สรุปว่า โดยทั่วไปมักจะถือว่าเด็ก L.D. (เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะด้าน) มีความผิดปกติ หรือบกพร่องของระบบประสาทส่วนกลาง และมีลักษณะทั่วไป 3 ประการ คือ

1. จะต้องมีระดับสติปัญญาปกติ หรือสูงกว่าปกติ
2. จะต้องมีระบบประสาทสัมผัส (sensory) ที่ เช่น ตาเห็น หูได้ยินดี ร่างกายไม่พิการ เคลื่อนไหวได้ดี
3. มีช่องว่างของระดับความสามารถจริงกับความสามารถที่แสดงออกมา นั่นคือความสามารถจริงอยู่ระดับหนึ่ง แต่ความสามารถที่แสดงออกมามีอยู่ต่ำกว่าระดับหนึ่ง ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ปกติของตนเอง

นอกจากนี้ ไมเคิลบัส (Mykle bust 1964 : 359 quoted in Ross 1974 : 125) กล่าวถึงความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านที่มีผลสืบเนื่องมาจากระบบประสาทส่วนกลางผิดปกติว่ามี 4 ประเภท คือ

1. ความบกพร่องทางการรับรู้ (Perceptual Disturbances) ความไม่สามารถที่จะระบุ แยกแยะ และตีความสิ่งเร้าที่ผ่านมาจากประสาทสัมผัสได้
 2. ความบกพร่องด้านจินตนาการ (Disturbance of Imagery) ความไม่สามารถที่จะระลึกถึงภาพประสบการณ์ไม่ว่าจะเคยได้ยินมาหรือได้เห็นมา
 3. ความบกพร่องทางขบวนการสัญลักษณ์ (Disorders of Symbolic processes) ความไม่สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยสัญลักษณ์ทุกประเภท ผู้ที่มีปัญหาในด้านนี้จะมีปัญหาทางภาษา การพูด (aphasia) การอ่าน (dyslexia) การเขียน (dysgraphia) และ คณิตศาสตร์ (dyscalculia)
 4. ความบกพร่องเกี่ยวกับมโนทัศน์ (Conceptualizing Disturbances) ความไม่สามารถจัดหมวดหมู่ประสบการณ์ เรียบเรียงเป็นความคิดรวบยอด เด็กจะมีปัญหาในการจัดกลุ่มความคิด ความสัมพันธ์เชิงตรรกวิทยา คิดเป็นเหตุเป็นผล และความคิดขั้นนามธรรม
- อัตราส่วนระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงที่มีปัญหาความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน

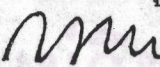
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ เด็กชายและเด็กหญิง มีโอกาสที่จะมีปัญหาคความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านเท่ากัน ซึ่งความคิดเห็นนี้ยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ทำมาในต่างประเทศที่พบว่า จำนวนเด็กที่มีอายุอยู่ในวัยเรียน จะเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านอยู่ประมาณ 3 - 20 % และจะเป็นเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง โดยเฉลี่ยคิดเป็นอัตราส่วน 4 : 1 จนถึง 15 : 1 (Kirk 1972 : 11 ; Cruickshank 1977 : 25 ; Hallahan and Kauffman 1982 : 94)

บรรดานักการศึกษาและแพทย์ผู้เชี่ยวชาญได้พยายามค้นหาสาเหตุว่า เหตุใดเด็กชายจึงมีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านมากกว่าเด็กหญิง และพบว่า อาจเป็นเพราะสรีระของเพศชายเมื่อแรกเกิดเปราะบางมากกว่า จึงอาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายกว่าขณะคลอด ซึ่งแม้จะมีอุบัติเหตุเพียงเล็กน้อยก็สามารถกระทบกระเทือนได้ (Cruickshank 1977 : 25) นอกจากนี้ยังพบว่าตัวอ่อน (Fetus) ของเพศชายมีขนาดใหญ่กว่าเพศหญิง จึงทำให้ยุ่งยากขณะคลอดได้มากกว่า ซึ่งทฤษฎีนี้ได้รับการสนับสนุนมากขึ้นเมื่อมีผู้วิจัย พบว่าสรีระของเพศชายใหญ่กว่าเพศหญิง ทำให้ได้รับอุบัติเหตุได้ง่ายกว่า (Smith 1980 : 3)

อย่างไรก็ตามถึงแม้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเห็นด้วยว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย แต่เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ที่ตอบว่าเป็นเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง มีถึงร้อยละ 34.12 ในขณะที่จำนวนผู้ที่ตอบว่าเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย มีเพียงร้อยละ 7.94 จึงอาจพิจารณาได้ว่าในความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเห็นว่าความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านในเด็กชายมีมากกว่าเด็กหญิง ครูและผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ไม่อาจระบุสาเหตุของการเกิดความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านที่แน่นอนได้ การได้รับคำตอบเช่นนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยต่าง ๆ ที่จะกระทบกระเทือนถึงการทำงานของระบบสมองมีด้วยกันมากมายหลายสาเหตุ ยกแก่การระบุถึงสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งได้อย่างชัดเจน ซึ่งการวินิจฉัยโรค เป็นเพียงแต่ข้อสันนิษฐานที่มีเหตุผลมากที่สุดเท่านั้น แฮริง (Haring 1982 : 178 - 179) กล่าวว่า ". . . ในการศึกษากรณีของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะด้านส่วนใหญ่เราจะไม่สามารถรู้ถึงสาเหตุที่แน่นอนของการเกิดปัญหาได้ จากสาเหตุจำนวนมากมาย อาจแบ่งกลุ่มของสาเหตุได้ 3 ประการกว้าง ๆ คือ สาเหตุทางกายภาพและชีวภาพ สาเหตุจากพันธุกรรม และสาเหตุจากสภาพแวดล้อม

คำสิงห์ ศรีภา (2525 : 2) ได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ไว้ว่า "อาการบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะด้านเป็นผลที่เกิดจากความผิดปกติบางประการภายในเด็ก ซึ่งความผิดปกตินี้ยังไม่มีใครค้นพบได้แน่นอนว่าเกิดจากอะไร ส่วนไหน จึงไม่ทราบสาเหตุที่ถูกต้องแน่นอน เรารู้แต่ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กแล้วเท่านั้น ดังนั้นในแง่ของการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นไปในแง่ของการบำบัดช่วยเหลือมากกว่า" ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับความคิดเห็นนี้เป็นอย่างยิ่ง

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน

จากการสรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่มีความบกพร่องเฉพาะด้าน คือ ด้านการรับรู้ และความจำ การอ่าน คณิตศาสตร์ การเขียน ภาษาและการพูด และปัญหาพฤติกรรม มีข้อที่น่าสนใจในการอภิปราย คือ ในด้านความบกพร่องเฉพาะด้านการรับรู้และความจำ ครูและผู้บริหารให้คำตอบในทางเห็นด้วยกับลักษณะบกพร่องแต่ละข้อทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่า "หยุดทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ทันทีไม่ได้" คำตอบข้อนี้มีทั้งเห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย ในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งอาจจะยังไม่เข้าใจลักษณะบกพร่องในด้านนี้อย่างถูกต้อง และอาจเข้าใจไม่ตรงกัน กล่าวคือ การไม่สามารถหยุดทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในทันทีทันใด (perseveration) จัดเป็นความบกพร่องของการรับรู้ประเภทหนึ่ง เป็นการกระทำที่ไม่รู้จุดมุ่งหมาย บางครั้งดูเหมือนเป็นการสนใจที่จะทำกิจกรรมนั้นมากเกินไป และตัวเด็กไม่สามารถบังคับตัวเองได้ (Haring 1982 : 184) เช่น นักเรียนอาจจะระบายสีอยู่ที่เดียวจนสีหนามาก หรือกระดาศขาด หรือถ้าให้เขียน นักเรียนอาจเขียน จนหมดบรรทัดและเลยไปนอกสมุด หรือเขียนคำ ๆ เดียวซ้ำแล้วซ้ำเล่า เป็นต้น (Haring 1982 : 184 ; Gearheart 1984 : 115 Cruickshank 1977 : 55)

ข้อที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ลักษณะบกพร่องด้านการเขียน ในข้อที่ว่า "ไม่แน่ใจว่าถนัดมือซ้ายหรือมือขวา" ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ถึงร้อยละ 63.53 ผู้วิจัยเห็นว่าในเรื่องการใช้มือทำกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ รวมทั้งการเขียนอาจเป็นเรื่องเล็กน้อยเกินไปซึ่งทำให้มองข้ามที่จะสังเกต หรือกระตุ้นเพื่อการแก้ไข รวมทั้งในความคิดเห็นของคนทั่วไป ความถนัดในการใช้มือ อาจจะไม่ได้ส่งผลถึงความบกพร่องทางการเรียนโดยตรง อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตจาก เบลมอนท์ และ เบิร์ช (Belmont and Birch 1965

อ้างถึงใน Hallahan and Kauffman 1982 : 96) ว่าความบกพร่องทางความถนัดหรือถนัดทั้งสองด้าน (mix dominance) เป็นตัวบ่งชี้อีกประการหนึ่งว่าจะต้องมีความผิดปกติในกระบวนการพัฒนาการของสมอง

และจากประสบการณ์ของครูและผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน จะมีความบกพร่องในเรื่องการอ่านมากที่สุด รองลงไปคือการเขียน คณิตศาสตร์ ความสนใจและความจำ ภาษาและการพูด และความคิดขั้นนามธรรมตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ฮาร์เวล (Harwell 1979 : 75) กล่าวไว้ว่า ". . . ในกระบวนการลักษณะเฉพาะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านนั้น ตามสถิติที่ผ่านมา มักจะมีปัญหาในเรื่องของการอ่าน เพราะการอ่านเป็นคุณลักษณะสำคัญของการเรียนในระดับประถมศึกษาและการเรียนขั้นต่อ ๆ ไป เพื่อมีปัญหากการอ่านมักจะทำให้กระทบกระเทือนถึงการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย . . ." นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ แมคนัท (McNutt 1980 : 3 - 9) คาลูเจอร์ และ โคลเซน (Kaluger and Kolsen 1978 อ้างถึงใน Dowdy ; Welch and Crump 1982 : 253) ที่พบว่า 80 - 90% ของนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือเนื่องมาจากมีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน จะมีปัญหากการอ่าน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งเพราะการอ่านถือได้ว่าเป็นหลักสูตรแกน (core curriculum) ในการเรียนด้านอื่น ๆ

ความบกพร่องเฉพาะด้านที่พบรองลงมาคือ การเขียน ผลของการวิจัยที่ได้จากความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ลายมือขยุกขยิกไม่เป็นระเบียบ เขียนหนังสือตัวไม่สม่ำเสมอ และเขียนหนังสือกลับหน้าหลัง หรือกลับหัวกับหาง ซึ่ง แซพเพอร์ และ วิลสัน (Sapir and Wilson 1978 : 153) ให้เหตุผลว่าความบกพร่องด้านการเขียนมีปัญหาลึบเนื่องมาจาก

1. ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อย่อยบกพร่อง (fine motor coordination problem) ทำให้การจับดินสอหรือปากกาไม่ถนัดมั่นคง หรือทำให้ควบคุมกล้ามเนื้อและนิ้วมือให้การขีดเขียนตามทิศทางเบี่ยงเบน
2. ปัญหาความบกพร่องของการเห็นและกล้ามเนื้อสัมผัส (Visual - motor sensory - deficit) ทำให้เขียนไม่เป็นตัวตามที่ต้องการ ผิดขนาด สลับที่ หรือทำให้เขียนกลับหน้าหลัง กลับหัวกลับหาง (reversal, rotation inversion)

3. การผสมผสานความคิดเข้ากับกลไกทางสมองที่เกี่ยวกับการเขียนบทพระองค์ เขียนได้ไม่ตรงกับความคิด และถ้าความจำบทพระองค์ก็จะเขียนอย่างที่ย่อเสียง ไม่คำนึงถึงตัวสะกดที่ถูกต้อง

อย่างไรก็ตามนักเรียนที่มีลักษณะบกพร่องทางการเขียนนั้นไม่จำเป็นต้องมีลายมือขยุกขยิกไม่เป็นตัว หรือไม่สวยงามทุกคน ดังที่ สมิธ (Smith 1980 : 82) กล่าวไว้ว่า ". . . เด็กบางคนลายมือสวยงาม ช่างไฟดี ทำงานสะอาดเรียบร้อย นั้นเพราะไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นและกล้ามเนื้อสัมผัส รวมทั้งไม่มีปัญหากล้ามเนื้อย่อยทำงานบกพร่องด้วย แต่พวกเขาไม่สามารถอ่านหรือสะกดสิ่งที่ตัวเองเขียนได้เลย . . ." ซึ่งตรงกับข้อคิดเห็นที่ครูและผู้บริหารเพิ่มเติมไว้ว่า นักเรียนลอกข้อความบนกระดานได้อย่างเรียบร้อยสวยงาม แต่อ่านไม่ออก หรือเขียนพยัญชนะ สระ เรียงกันไปอย่างสวยงาม แต่ไม่สามารถรวมเป็นคำอ่านที่มีความหมายได้ เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตด้วยว่าความบกพร่องทางคณิตศาสตร์ที่พบประการสำคัญคือ การไม่สามารถอ่านและตีความโจทย์ปัญหาได้ แต่สามารถคำนวณตัวเลขได้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความบกพร่องด้านการอ่านเป็นหลัก จึงไม่สามารถอ่านข้อความเกี่ยวเนื่อง แต่ก็พบว่าเด็กที่อ่านหนังสือออกแต่ไม่เข้าใจความหมาย ตีความในเชิงคณิตศาสตร์ไม่เป็น แสดงถึงความบกพร่องของความคิดขั้นนามธรรมด้วยประการหนึ่ง ลักษณะความบกพร่องทางคณิตศาสตร์ (dyscalculia) นี้ คอสซ์ (Kose 1974 quoted in Bryan 1979 : 130 - 131) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ไม่สามารถเข้าใจขั้นตอนการคำนวณเมื่อได้ยินหรือเมื่อให้แสดงผลลัพธ์ด้วยปากเปล่า (Verbal dyscalculia)
2. ไม่สามารถที่จะเชื่อมโยงสิ่งของหรืออื่น ๆ เข้ากับสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ (Practognostic dyscalculia)
3. มีปัญหาด้านการอ่านสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ (Lexical dyscalculia) อาทิ ตัวเลข เครื่องหมายบวก เครื่องหมายคูณน้อย เป็นต้น
4. มีปัญหาในการเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ (Graphical dyscalculia)
5. มีปัญหาในการตีความโจทย์ปัญหา หรือข้อความที่เกี่ยวข้องในการคำนวณ (Ideognostical dyscalculia)

6. มีปัญหาในเรื่องการคำนวณหาผลลัพธ์ (Operational dyscalculia)

อาทิ เครื่องหมายบวก แต่ใช้วิธีลบ เป็นต้น

สำหรับปัญหาความบกพร่องอันคับค่อมาคือ ภาษาและการพูดนั้น มาร์ช (Marge 1972 quoted in Haring 1982 : 183) กล่าวว่า ". . . ประมาณ 50% ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางผลกระทบถึงทักษะการสื่อภาษาและความเข้าใจภาษา ในการเรียนรู้อะไรอย่างแน่นอน . . ."

ครูและผู้บริหารผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งให้ความคิดเห็นว่ามีนักเรียนประเภทนี้ ความสนใจสั้นมาก ชอบเล่นจนมากกว่าจะสนใจเรียน บางครั้งคิดว่าจนมากกว่าปกติ หรือไม่ก็ ซึมเฉยเก็บตัวมาก อาการจนมากกว่าปกติหรืออยู่นิ่งไม่ได้ (Hyperactivity) คืออาการที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เช่น เดินรอบห้อง หรือแม้แต่วิธีนั่งก็จะต้องเคาะมือ เคาะเท้า เป็นต้น แต่ไม่ใช่ลักษณะอาการตายตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ประมาณ 50% ของนักเรียนประเภทนี้เท่านั้นที่มีอาการอยู่นิ่งไม่สุขตลอดเวลา (คำสิงห์ ศรีภา 2525 : 2 - 3) ซึ่งตรงกันข้ามกับลักษณะซึมเฉย (Hypoactivity) เป็นอาการมีการเคลื่อนไหวน้อยมาก เด็กสามารถนั่งเฉยอยู่ได้เป็นเวลานาน ๆ โดยไม่เล่นหรือมีกิจกรรมอื่น ๆ แต่อาการเช่นนี้มีน้อยกว่าอาการไม่อยู่นิ่ง (เบญจา ชลธารันนท์ 2523 : 25)

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะอย่าง

ลักษณะบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านทุกด้าน เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาพฤติกรรมในนักเรียน ปัญหาพฤติกรรมจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่นักเรียนประสบกับความล้มเหลวครั้งแล้วครั้งเล่า (Harwell 1982 : 15) เช่นเดียวกับที่ แฮริง (Haring 1982 : 173) กล่าวไว้ว่า "นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนมักจะมีปัญหาเรื่องทักษะวิชาเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายวิชาทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนตั้งแต่ระดับความสามารถที่คาดหวัง ปัญหาทางอารมณ์และสังคมอาจจะเกิดหรือไม่ก็ได้ . . ." ด้วยเพราะสาเหตุที่นักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จที่โรงเรียน ครูและผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามจึงเห็นด้วยกับพฤติกรรมการณ์โรงเรียนมากที่สุด และได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า บางครั้งไม่ได้เห็น แต่ไม่ยอมมาโรงเรียน อยู่ที่บ้านอ้างว่าไม่สบาย เป็นต้น อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการณ์โรงเรียน

เป็นการแสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่ชอบโรงเรียน ขาดแรงจูงใจ เพราะไม่เคยประสบความสำเร็จที่โรงเรียน นักเรียนเกิดความล้าชวย เสียใจและชายหน้า (เกษร ทมทิศรงค์ 2528 : 24) ผู้วิจัยเชื่อว่า หากนักเรียนได้รับความเอาใจใส่ กำลังใจ และได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและสม่ำเสมอเพื่อให้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนบ้าง พฤติกรรมการหนีโรงเรียน หรือ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ อันเนื่องมาจากความล้มเหลวในการเรียน จะลดน้อยลงได้ในที่สุด

สำหรับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารในเรื่องการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านนั้น ในข้อที่ว่า การให้ความช่วยเหลือบำบัดนักเรียนประเภทนี้ควรต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาทิ กุมารแพทย์ จิตแพทย์เด็ก นักฝึกพูด ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ปกครอง ได้รับการเห็นด้วยมากที่สุดถึงร้อยละ 99.22 แสดงให้เห็นว่าทั้งครูและผู้บริหารตระหนักดีเป็นอย่างยิ่งว่า การทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีปัญหาเหล่านี้จะต้องเป็นความร่วมมือกันจากทุกฝ่าย ซึ่งเป็นไปดังที่ ครุกแชงก์ (Cruickshank 1977 : 73) กล่าวไว้ว่า "เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูและนักวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีโอกาสที่จะทำความเข้าใจในตัวเด็กให้มากที่สุด และสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ก่อนที่การให้ความช่วยเหลือทั้งการศึกษา และบำบัดจะเริ่มขึ้น"

ในส่วนของคำถามที่ว่า บุคคลที่เหมาะสมที่สุดในการระบุปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 48.73 เห็นว่า ครูคือผู้ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไบรอันและไบรอัน (Bryan & Bryan 1978 : 121) ที่ว่า "ครูเป็นผู้ที่สามารถทำนายได้อย่างแม่นยำกว่าแบบทดสอบใด ๆ การสังเกตของครูเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง"

สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 3 เป็นการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องแนวคิดที่จะให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ซึ่งอาจจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า ครูและผู้บริหาร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตระหนักถึงปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านในโรงเรียนว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขโดยเร็ว และรอบคอบมากที่สุด และถึงแม้ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนจะยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในนักเรียนประเภทนี้พอ อาทิเช่น เข้าใจว่านักเรียนประเภทนี้เป็นเด็กเรียนช้า มีความพิการหรือบกพร่องทางร่างกายร่วมด้วย หรือเป็นเด็กที่ขาดความเอาใจใส่จากครอบครัว และสับสน

ว่าจะสามารถแยกนักเรียนประเภทนี้ออกจากกลุ่มนักเรียนปกติได้หรือไม่ ยังไม่เข้าใจอาการเฉพาะบางอย่างของนักเรียนประเภทนี้ เป็นต้นว่า อาการหยุดทำกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดทันทีไม่ได้ (perseveration) ความถนัดทั้งสองด้าน (mix dominance) จะทำให้มีปัญหาสืบเนื่องถึงการเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นต้น หากแต่ได้พยายามที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ กำลัง และมีทัศนคติที่ดียิ่งต่อเด็ก โดยไม่คิดที่จะแยกเด็กประเภทนี้ออกจากสังคมปกติ เพราะเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเรียนร่วมอยู่ด้วยกัน แม้ว่าจะต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษต่างหาก และการช่วยเหลือที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องเป็นความร่วมมือจากทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ความเข้าใจของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ยังต้องการให้มีการเผยแพร่ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของคำเรียกชื่อและคำจำกัดความ ที่จะสามารถใช้เป็นคำมาตรฐาน เมื่อเอ่ยถึงจะเข้าใจได้อย่างตรงกัน เช่นเดียวกับคำศัพท์ทางการศึกษา อื่น ๆ อาทิ ห้องสอนซ่อมเสริม กลุ่มวิชาทักษะ เป็นต้น

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้ให้ความสนใจและให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านอย่างจริงจัง จากผลของการวิจัย ครูและผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนเหล่านี้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ มีความคิดเห็นที่น่ายินดีว่า ไม่ควรแยกเด็กประเภทนี้ออกจากกลุ่มเด็กปกติ เพราะจะทำให้เด็กเกิดปมด้อย ห่อแค้น และ จะส่งสมปัญหาจนกลายเป็นปัญหาสังคม ในที่สุด หากแต่การช่วยเหลือของครูและผู้บริหารที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ งบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์สื่อการสอน และประการสำคัญคือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษโดยตรงในโรงเรียน หรือ แม้แต่ไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะสามารถติดต่อประสานกันในกาให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงควรได้มีการเร่งดำเนินงานในด้านต่อไปนี้

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้านในด้านต่าง ๆ อาทิ สสำรวจประเภทของความบกพร่อง ทดลองวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่จะแก้ไขความบกพร่องเฉพาะด้านนั้น ๆ เป็นต้น

2.2 จัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือสัมมนา ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนประถมศึกษาในทุกสังกัด เกี่ยวกับเรื่อง การให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การจัดการอบรม หรืออื่น ๆ นี้ ควรใช้เวลาติดต่อกันนานพอสมควร เพราะเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องที่จะสามารถทำความเข้าใจได้ในเวลาสั้น ๆ และควรมีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดทำเอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง บุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจ

2.3 เพิ่มวิชาการศึกษาพิเศษในหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาครู ในวิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูทุกแห่ง เพื่อให้ครูมีความรู้พื้นฐานโดยทั่วถึง อาจจะช่วยให้การวินิจฉัย หรือพบปัญหาแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนในชั้นเรียนง่ายและเร็วขึ้น นักเรียนก็จะได้รับความช่วยเหลือได้ทันเวลาที่ นอกจากนั้นควรเน้นให้ผู้ที่จะเป็นครูมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนให้มากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงความบกพร่องเฉพาะตัวเด็ก

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้ทำวิจัยเรื่องนี้ในกลุ่มประชากรในเขตจังหวัดอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบลักษณะปัญหาความบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนให้กว้างขึ้น และครอบคลุมเป็นตัวแทนของประเทศได้ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการจัดความช่วยเหลือให้ตรงปัญหาให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรได้มีการทำวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความคิดเห็นในเรื่องคำเรียกชื่อเฉพาะ และคำจำกัดความของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน เพื่อใช้เป็นมาตรฐาน จะทำให้นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจได้ตรงกันแน่นอนมากขึ้น มีผลถึงการร่วมมือ วางแผน การช่วยเหลือ และอื่น ๆ ได้ถูกต้องตรงวัตถุประสงค์มากขึ้นด้วย

3. ควรได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการทดลองสอน หรือโครงการอื่น ๆ ที่จะสามารถเสริมข้อบกพร่องของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องเฉพาะด้านทางการเรียนด้านคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ควรมีวิธีใดบ้างที่จะช่วยเหลือให้ตรงกับปัญหาเฉพาะตัวของนักเรียน เป็นต้น